

Number: WG34432

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru
Dogfen Ymgynghori

Cenedl Noddfa – Cynllun Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches

Dyddiad cyhoeddi: 22 Mawrth 2018
Camau i'w cymryd: Ymatebion erbyn 25 Mehefin 2018

Mae'r ddogfen yma ar gael yn Saesneg hefyd.
This document is also available in English.

Trosowg	Diben yr ymgynghoriad hwn yw ceisio barn ar gynigion sydd â'r nod o ddatblygu a gwella mynediad at gymorth, cyngor a gwasanaethau ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches ledled Cymru. Nod 'Cenedl Noddfa' yw mynd i'r afael â'r anghydraddoldebau a thlodi a wynebir gan y cymunedau hyn, gan hyrwyddo cyfle cyfartal a'u cynorthwyo i gael gafael ar adnoddau a gwasanaethau prif ffrwd yn haws a hwylus.
Sut i ymateb	Ymgynghoriad ysgrifenedig, electronig yw hwn. Ceir crynodeb o gwestiynau mewn ffurflen ymateb yn Atodiad A. Defnyddiwch yr holiadur hwn neu'r ffurflen ar-lein i roi eich adborth. Gellir anfon ymatebion mewn e-bost neu eu postio drwy ddefnyddio'r manylion cyswllt a ddarperir.
Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig	<p>Gellir gwneud cais am fersiynau o'r ddogfen hon mewn print bras, mewn Braille neu mewn ieithoedd eraill.</p> <p>Mae'r ddogfen drafft i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru yn:</p> <p>https://beta.llyw.cymru/cenedl-noddfa-cynllunffoaduriaid-cheiswyr-lloches</p>
Manylion cysylltu	<p>I gael rhagor o wybodaeth:</p> <p>Tîm Cydraddoldeb Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant Llywodraeth Cymru Swyddfa Merthyr Tudful Rhydycar Merthyr Tudful CF48 1UZ</p>
	E-bost: Refugees@gov.wales
Diogelu data	<p>Llywodraeth Cymru fydd y rheolydd data ar gyfer unrhyw ddata personol a ddarperir gennych wrth ichi ymateb i'r ymgynghoriad. Mae gan Weinidogion Cymru bwerau statudol y byddant yn dibynnu arnynt i brosesu'r data personol hyn a fydd yn eu galluogi i wneud penderfyniadau cytbwys ynghylch sut y maent yn cyflawni eu swyddogaethau cyhoeddus. Bydd unrhyw ymateb a anfonwch atom yn cael ei weld yn llawn gan staff Llywodraeth Cymru sy'n gweithio ar y materion y mae'r ymgynghoriad hwn yn ymwneud â nhw neu sy'n cynllunio ymgynghoriadau ar gyfer y dyfodol.</p> <p>Er mwyn dangos bod yr ymgynghoriad wedi'i gynnal yn briodol, mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu</p>

cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i'r ddogfen hon. Mae'n bosibl hefyd y byddwn yn cyhoeddi'r ymatebion yn llawn. Fel arfer, bydd enw a chyfeiriad (neu ran o gyfeiriad) yr unigolyn neu'r sefydliad a anfonodd yr ymateb yn cael eu cyhoeddi gyda'r ymateb. Os nad ydych yn dymuno i'ch enw a'ch cyfeiriad gael eu cyhoeddi, rhowch wybod inni yn ysgrifenedig wrth anfon eich ymateb. Byddwn wedyn yn cuddio'ch manylion.

Mae'n bosibl y bydd yr enwau a'r cyfeiriadau y byddwn wedi'u cuddio yn cael eu cyhoeddi'n ddiweddarach, er nad yw hynny'n debygol o ddigwydd yn aml iawn. Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn caniatáu i'r cyhoedd gael gweld gwybodaeth a gedwir gan lawer o gyrff cyhoeddus, gan gynnwys Llywodraeth Cymru. Mae hynny'n cynnwys gwybodaeth sydd heb ei chyhoeddi. Fodd bynnag, mae'r gyfraith hefyd yn caniatáu inni gadw gwybodaeth yn ôl o dan rai amgylchiadau. Os bydd unrhyw un yn gofyn am gael gweld gwybodaeth a gadwyd yn ôl gennym, bydd rhaid inni benderfynu a ydym am ei rhyddhau ai peidio. Os bydd rhywun wedi gofyn inni beidio â chyhoeddi ei enw a'i gyfeiriad, bydd hynny'n ffaith bwysig inni ei chadw mewn cof. Fodd bynnag, fe allai fod rheswm pwysig dros orfod datgelu enw a chyfeiriad unigolyn, er ei fod wedi gofyn inni beidio â'u cyhoeddi. Byddem yn cysylltu â'r unigolyn ac yn gofyn ei farn cyn gwneud unrhyw benderfyniad terfynol i ddatgelu'r wybodaeth.

Ni chaiff eich data eu cadw am fwy na thair blynedd O dan y ddeddfwriaeth diogelu data, mae gennych yr hawl:

- i gael gweld y data personol y mae Llywodraeth Cymru yn eu cadw amdanoch;
- i'w gwneud yn ofynnol inni gywiro gwallau yn y data hynny;
- (o dan rai amgylchiadau) i wrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu'r data;
- (o dan rai amgylchiadau) i'ch data gael eu 'dileu';
- i gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG), ein rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer diogelu data.

Dyma fanylion cyswllt Swyddfa'r Comisiynydd
Gwybodaeth:

Wycliffe House
Water Lane
Wilmslow
Cheshire SK9 5AF
Ffôn : 01625 545 745 neu 0303 123 1113
Gwefan : www.ico.gov.uk

I gael rhagor o fanylion am yr wybodaeth y mae
Llywodraeth Cymru yn ei chadw ac am y defnydd a
wneir ohoni, neu os ydych am arfer eich hawliau o dan
y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, gweler y
manylion cyswllt isod:

Y Swyddog Diogelu Data
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
CAERDYDD
CF10 3NQ
Cyfeiriad e-bost : Data.ProtectionOfficer@llyw.cymru

Rhagair y Gweinidog

Mae ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cyrraedd Cymru yn dilyn profiadau trawmatig yn eu gwledydd gwreiddiol ac ar eu teithiau i'r DU. Rydym am sicrhau bod yr unigolion hyn yn cael eu cynorthwyo i ailadeiladu eu bywydau a gwneud cyfraniad llawn at gymdeithas Cymru.

Credwn fod sgiliau, profiad a gwydnwch ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn ddefnyddiol i Gymru, a bydd eu cynnwys yn gwella ein cymunedau. Mae llawer o gymunedau ledled Cymru wedi gweld hyn drostynt eu hunain, yn enwedig ers cychwyn y Rhaglen Ailsefydlu Syriaidd a'r Rhaglen Nawdd Cymunedol gysylltiedig.

Rwy'n falch o'r ymateb y mae cymunedau Cymru ac awdurdodau cyhoeddus wedi'i wneud ers cyhoeddi ein cynllun Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches diwethaf yn 2016. Rwyf am sicrhau ein bod yn cynnal y momentwm hwn a sicrhau bod cymorth ar gael i geiswyr lloches, yn ogystal â'r rhai sy'n cyrraedd o dan gynlluniau adsefydlu.

Llywodraeth y DU sy'n gyfrifol am bolisi lloches, sy'n cynnwys gwneud penderfyniadau ar geisiadau am loches, darparu cymorth a llety i geiswyr lloches, a gweithredu cynlluniau adsefydlu ffoaduriaid. Felly, ni ellir datrys llawer o'r heriau a wynebir gan y cymunedau hyn yn llawn heb newidiadau polisi gan Lywodraeth y DU.

Yn benodol, mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod angen gwneud gwelliannau i safon y llety ar gyfer ceiswyr lloches, y cymorth ariannol y mae ceiswyr lloches yn ei dderbyn a'r cymorth ariannol a ddarperir i wasanaethau cyhoeddus Cymru i gynorthwyo gyda'r broses o integreiddio ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru, waeth beth fo eu llwybr i'r DU. Er y byddwn yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU ar y materion hyn cyn belled ag y bo modd, mae'n rhaid inni dderbyn na allwn reoli eu penderfyniadau nhw.

Fodd bynnag, mae'r ymgynghoriad hwn yn canolbwyntio ar gynigion o fewn y meysydd datganoledig y gall Llywodraeth Cymru ddylanwadu arnynt. Mae'r cynllun 'Cenedl Noddfa' drafft yn amlinellu ehangder y gwaith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i sicrhau bod y cymunedau hyn yn wynebu llai o anghydraddoldeb, bod mynediad at gyfleoedd yn cael ei gynyddu, a bod y berthynas rhwng y cymunedau hyn a'r gymdeithas ehangach yn cael ei gwella.

Er bod y cynllun drafft yn cynnwys llawer o gamau traws-Llywodraethol, byddwn yn rhoi blaenoriaeth arbennig i faterion allweddol y tynnodd ffoaduriaid a cheiswyr lloches sylw atynt yn ystod y gwaith paratoi ar gyfer yr ymgynghoriad hwn ac mewn ymateb i Ymchwiliad Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau'r Cynulliad Cenedlaethol yn 2017. Mae'r rhain yn cynnwys sicrhau:

- Y gall ffoaduriaid a cheiswyr lloches gael mynediad at y gwasanaethau iechyd (gan gynnwys iechyd meddwl) sydd eu hangen arnynt trwy gydol y 'siwrnai loches'. Mae hyn yn cynnwys asesiadau iechyd wrth gyrraedd ac yn ystod y cyfnodau gwasgaru ac wedi trawma;
- Bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael y wybodaeth a'r cyngor sydd eu hangen arnynt i ddechrau integreiddio i gymdeithas Cymru o'r diwrnod cyntaf;
- Nad yw ceiswyr lloches yn cael eu hatal rhag cael mynediad at gynlluniau Llywodraeth Cymru a fyddai'n eu helpu i integreiddio;
- Bod ffoaduriaid newydd yn llai tebygol o wynebu amddifadedd;
- Bod pob ffoadur a cheiswyr lloches (yn enwedig plant ar eu pen eu hunain yn ceisio lloches) yn cael eu diogelu'n briodol ac yn gallu cael gafael ar gefnogaeth eirioli.

Bydd y cynllun drafft hwn yn cael ei ddatblygu yn ystod y cyfnod ymgynghori er mwyn sicrhau ei fod yn ein helpu i weithio ar y cyd ag awdurdodau cyhoeddus eraill, cymunedau a ffoaduriaid a cheiswyr lloches eu hunain i wneud Cymru yn Genedl Noddfa o'r iawn ryw.

Rwy'n ddiolchgar i'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau am eu hargymhellion, y 120 o ffoaduriaid a cheiswyr lloches a wirfoddolodd eu hamser i swyddogion Llywodraeth Cymru, Partneriaeth Ymfudo Strategol Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Clymblaid Ffoaduriaid Cymru a rhanddeiliaid eraill, sydd oll wedi helpu i lunio'r cynllun drafft hwn.

Julie James
Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip

CYFLWYNIAD

Mae Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn ganolog i waith Llywodraeth Cymru a'n gweledigaeth i Gymru. Credwn y dylai pob person gael ei drin yn deg, yn enwedig y rhai sy'n cael eu gwthio i'r cyrion fwyaf gan systemau cymdeithasol sy'n atal pobl rhag diwallu eu hanghenion sylfaenol. Rydym yn gweithio i sicrhau dyfodol tecach ac i sicrhau mynediad teg at wasanaethau ac anghenion dynol a chyfleoedd i dderbyn cefnogaeth er mwyn ffynnu.

Mae hawliau dynol wedi'u hymwreiddio yn holl weithgarwch Llywodraeth Cymru. Rydym yn cydweithio'n agos â Llywodraeth y DU a gweinyddiaethau datganoledig eraill i sicrhau ein bod yn cyflawni ein rhwymedigaethau rhyngwladol ac yn cydymffurfio â saith Confensiwn y Cenhedloedd Unedig sydd wedi'u llofnodi a'u cadarnhau gan y DU.

Llywodraeth y DU yn hytrach na Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am loches a mewnfudo. Mae hyn yn golygu bod rhai o'r ysgogwyr allweddol i atal canlyniadau niweidiol, megis gwneud penderfyniadau amserol a da am achosion lloches, ansawdd llety lloches a darpariaeth cymorth cyfreithiol, y tu hwnt i'n rheolaeth ni. Fodd bynnag, bydd integreiddio ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn llwyddiannus yn gofyn am ymdrech ar y cyd gan Lywodraeth Cymru, gwasanaethau cyhoeddus Cymru a chymunedau Cymru.

Yn y cynllun hwn, rydym yn cyfeirio'n aml at 'geiswyr lloches' a 'ffoaduriaid'. Mae gan y termau hyn ystyr fanwl ac maent yn ymwneud â statws mewnfudo unigolion. Mae ceisydd lloches yn berson sy'n ffoi rhag erledigaeth yn ei famwlad, ac sydd wedi cyrraedd gwlad arall, sydd wedi hysbysu'r awdurdodau eu bod yno ac wedi arfer eu hawl gyfreithiol i wneud cais am loches. Bydd yr unigolion hyn yn disgwyl canlyniad eu hawliad am loches.

O dan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ym 1951 sy'n ymwneud â Statws Ffoaduriaid, mae ffoadur yn berson sydd *“owing to a well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group, or political opinion, is outside the country of his nationality, and is unable to or, owing to such fear, is unwilling to avail himself of the protection of that country.”*

Mae Llywodraeth y DU yn cydnabod ceisydd lloches fel ffoadur pan fydd yn bodloni'r diffiniad uchod. Yn y cynllun hwn, mae'r term 'ffoadur' yn cyfeirio hefyd at y rhai nad ydynt wedi cael eu cydnabod fel ffoaduriaid, ond sydd wedi cael caniatâd amhenodol i aros, amddiffyniad dyngarol neu ganiatâd yn ôl disgrisiwn yn dilyn eu cais am loches.

Mae pob un o'r camau yng nghynllun drafft Cenedl Noddfa Llywodraeth Cymru yn cyd-fynd â themâu a blaenoriaethau Ffyniant i Bawb: y Strategaeth Genedlaethol ac, yn eu tro, nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Mae yna gysylltiad agos â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-20 hefyd.

Mae'r pum ffordd o weithio a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn sail i'n dulliau o fynd i'r afael ag anghydraddoldeb a sicrhau Cymru decach. Rydym yn gwrandao ar leisiau ac yn gweithio law yn llaw â'r rhai sydd â phrofiad o fyw gydag anghydraddoldeb ac anfantais, a gwneud pethau gyda nhw yn hytrach nag iddynt hwy ac ar eu cyfer. Mae hynny'n golygu cynnwys y bobl y bydd ein cynlluniau'n effeithio arnynt ym mhob cam o'u datblygiad. Mae hon yn enghraifft bwysig o'r ffordd rydym yn rhoi'r Ddeddf ar waith.

Datblygwyd y cynllun drafft hwn gyda chyfranogiad **agos** ffoaduriaid a cheiswyr lloches, sefydliadau sy'n eu cynorthwyo, a gwahanol gyrff cyhoeddus allweddol y mae eu gwaith yn effeithio'n uniongyrchol ar ein nod i unigolion ail-adeiladu eu bywydau a chyrraedd eu llawn potensial yng Nghymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn credu'n gryf y dylai **integreiddio** ffoaduriaid a cheiswyr lloches ddechrau ar y diwrnod cyntaf y maent yn cyrraedd yma. Mae hyn yn allweddol i sicrhau ein bod yn cefnogi'r canlyniadau gorau posibl i unigolion a chymunedau.

Bwriedir i'r camau gweithredu yn y cynllun drafft hwn ddarparu cefnogaeth gyfannol i unigolion a chymunedau yng Nghymru. Er enghraifft, byddai cefnogi cynlluniau gwirfoddoli i ffoaduriaid yn cyfrannu at gymdeithas Cymru, a hefyd yn cefnogi'r broses o gaffael iaith, iechyd meddwl a chyflogadwyedd unigolion. Yn hynny o beth, bydd camau gweithredu yn y cynllun hwn yn atgyfnerthu'r naill a'r llall.

Wrth ddatblygu'r camau hyn, rydym wedi ceisio **atal** y problemau mwyaf niweidiol a wynebwr gan ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru. Mae'r rhain yn cynnwys digartrefedd, cyflyrau iechyd meddwl, llety gwael a'r risg o amddifadedd. Rydym wedi gwneud rhywfaint o gynnydd calonogol eisoes mewn rhai o'r meysydd hyn ond mae llawer o waith i'w wneud o hyd i wella canlyniadau.

Mae'r cynllun drafft hwn yn ceisio pennu cyfeiriad polisi Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r cymunedau hyn tan ddiwedd tymor y Cynulliad hwn. Felly, mae'n rhan bwysig o nod **hirdymor** i Gymru fod yn Genedl Noddfa o'r iawn ryw ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches.

Caiff y nod hwn ei adlewyrchu yn yr enw newydd ar gyfer y cynllun hwn ac rydym yn annog sefydliadau eraill (Cyhoeddus neu Breifat) hefyd i ystyried pa gamau y gallant eu cymryd a **chydweithio** gyda Llywodraeth Cymru i gefnogi'r syniad o Gymru fel *Cenedl Noddfa*.

Yn aml mae ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn wynebu problemau tebyg wrth gyrraedd Cymru ond maent yn dod o lawer o wahanol ddiwylliannau a gwledydd gwreiddiol. Mae Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo dulliau sy'n **canolbwyntio ar yr unigolyn** sy'n sicrhau bod unigolion yn cael eu cynorthwyo i integreiddio, waeth beth yw eu cefndir neu eu hamgylchiadau. Dylai hyn atal y gweithredu ar sail un ateb sy'n addas i bawb a all adael rhai cymunedau ar ôl.

Rydym hefyd yn annog cymunedau a sefydliadau Cymru i gydnabod yr asedau sydd gan ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn barod, gan mai nhw fydd yr arbenigwyr yn aml yn sgil profiad neu byddant yn cynnig sgiliau sydd eu hangen ar ein cymdeithas. Er enghraifft, mae Grŵp Meddygon Ceiswyr Lloches a Ffoaduriaid Cymru (WARD), a ariennir gan Lywodraeth Cymru, a'i drefnu gan Ddeoniaeth Cymru ac Alltudion ar Waith, wedi

bod yn cynorthwyo meddygon sy'n ffoaduriaid i gael cydnabyddiaeth i'w cymwysterau meddygol presennol a dod o hyd i gyflogaeth yn y GIG am bymtheng mlynedd. Amcangyfrifir bod y cynllun hwn wedi arbed o leiaf £25m i drethdalwyr dros y cyfnod hwnnw, gan alluogi ffoaduriaid i ddefnyddio'u sgiliau i roi rhywbeth yn ôl i Gymru ac achub bywydau di-rif wrth wneud hynny.

Mae cymunedau yng Nghymru yn rhoi croeso ysbrydoledig i lawer o ffoaduriaid a cheiswyr lloches eisoes, fel a welir yn yr ymgyrch 'Croeso i Ffoaduriaid' a thwf sefydliadau Nawdd Cymunedol. Mae'r diolch a'r ganmoliaeth gyson a roddir gan ffoaduriaid sydd newydd ailsefydlu yn tystio i gynhesrwydd ein cymunedau. Rydym am adeiladu ar yr ewyllys da hwn trwy greu mwy o gyfleoedd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches gyfarfod â thrigolion presennol Cymru a hyrwyddo cysylltiadau da a chydlyniant cymunedol.

Mae pedair ardal yng Nghymru – Caerdydd, Abertawe, Casnewydd a Wrecsam – wedi bod yn cynorthwyo ceiswyr lloches a ffoaduriaid ers blynyddoedd lawer, ond mae gan gymunedau Cymru gyfleoedd newydd bellach i ymgysylltu â'r unigolion hyn, oherwydd ymdrechion calonogol awdurdodau lleol Cymru sydd wedi cymryd rhan yn y Rhaglen Ailsefydlu Syriaidd. Mae'r ymrwymiad hwn yn dangos y math o wlad y carem fod. Disgwyliwn i Gymru barhau i chwarae ei rhan mewn rhaglenni ailsefydlu ffoaduriaid yn ystod y blynyddoedd nesaf.

Gwyddom fod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn wynebu heriau sylweddol wrth iddynt gyrraedd y DU ond ni chaiff llawer o'r dystiolaeth a fyddai'n ein helpu ni i sicrhau ein bod ni'n targedu cymorth yn y ffordd orau wedi'i chasglu hyd yma. O ganlyniad, mae creu camau mesuradwy yn anodd iawn. Felly, byddwn yn sefydlu grŵp tystiolaeth i wella gwaith casglu a rhannu data gyda'r rhai sydd yn y sefyllfa orau i gynorthwyo'r unigolion hyn.

Mae'r cynllun drafft hwn yn gam pwysig tuag at wneud Cymru'n Genedl Noddfa ond bydd angen cefnogaeth a chyfranogiad rhanddeiliaid allweddol, megis Llywodraeth y DU, awdurdodau lleol Cymru, Clymblaid Ffoaduriaid Cymru, cymunedau Cymru a phobl sy'n chwilio am noddfa er mwyn sicrhau bod y cynllun yn arwain at newid cadarnhaol. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r partneriaid hyn i droi hyn yn realiti.

Ffyniannus a Diogel

Camau gweithredu	Sefydliad	Cysylltiad ag Amcanion
<p>Sicrhau bod ffoaduriaid yn cael eu cynorthwyo i drosglwyddo o lety lloches i lety cynaliadwy.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ariannu cymorth i ffoaduriaid newydd i drosglwyddo i lety newydd a chael mynediad at wasanaethau yn ystod y cyfnod 'Symud Ymlaen'. (Mae'r prosiect 'Tai i Ffoaduriaid' a drefnir gan Gyngor Ffoaduriaid Cymru yn cael ei ariannu i ddarparu'r cymorth hwn ar hyn o bryd); - Ceisio dylanwadu ar brosesau Contract Llety a Chymorth i Geiswyr Lloches (AASC) a phrosesau Cyngor, Hysbysu am Broblemau a Chymhwysedd (AIRE) Llywodraeth y DU i sicrhau bod y contractau newydd ar gyfer llety lloches (tu hwnt i 2019) yn cefnogi ffoaduriaid newydd yn y cyfnod 'Symud Ymlaen'; - Sicrhau bod y canllawiau sy'n sail i'r Strategaethau Atal Digartrefedd lleol yn ystyried pa mor agored i'r posibilrwydd o ddigartrefedd y mae ffoaduriaid newydd; - Ystyried cyfleoedd i leihau digartrefedd ffoaduriaid trwy weithio gyda Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig, awdurdodau lleol, undebau credyd ac eraill i ganfod llwybrau cliriach i lety yn ystod y cyfnod 'Symud Ymlaen'; - Sicrhau bod hyfforddiant landlordiaid Rhentu Doeth Cymru yn cynnwys esboniad o'r gwiriadau Hawl i Rentu a sut i wirio statws ffoaduriaid yn hawdd er mwyn atal gwahaniaethu (unwaith y bydd y dyddiad cyflwyno'n hysbys); - Gweithio gydag awdurdodau lleol ac eraill i sicrhau bod y rhaglen Cefnogi Pobl yn cynorthwyo ffoaduriaid i gadw eu llety; - Gweithredu'r Bil Ffioedd Asiantau i wahardd ffioedd asiantau gosod, a ddylai gael effaith gadarnhaol ar ffoaduriaid newydd. 	<p>Llywodraeth Cymru –</p> <p>Is-adran Tai</p> <p>Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	<p>Amcan Ffyniant i Bawb ('FfiB Amc.') 5; 10</p> <p>Amcan Cynllun Cydraddoldeb Strategol ('CCS amc.') 1; 7</p> <p>Ffyniant i Bawb – Maes Blaenoriaeth – Tai</p>
<p>Hyrwyddo llety lloches o ansawdd da a ddarperir gan Lywodraeth y DU.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn gofyn i Lywodraeth y DU gynnwys:</p>	<p>Llywodraeth Cymru –</p> <p>Is-adran Cydraddoldeb</p>	<p>FFiB Amc. 6</p> <p>CCS Amc. 1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - trefn reolaidd o archwilio eiddo sy'n cynnwys tystiolaeth weledol o gyflwr llety, gan gynnwys arolygiadau ychwanegol gan y Swyddfa Gartref; - proses gwyno annibynnol ar gyfer y rhai sy'n byw mewn llety lloches, gan gynnwys ei gwneud yn glir na fydd hawliadau lloches yn cael eu heffeithio trwy wneud cwynion; - cronfa ddata ganolog o eiddo llety lloches a rennir gydag awdurdodau lleol gyda'r hawl i archwilio eiddo gydag ychydig iawn o rybudd; - Llety priodol ar gyfer deiliaid mwy agored i niwed, megis plant ar eu pen eu hunain, menywod beichiog, teuluoedd, unigolion sy'n lesbiaid, hoyw, deurywiol, trawsrywiol (LGBT), pobl anabl a'r rhai sy'n ffoi rhag cam-drin domestig; - Gofyniad i bob landlord eiddo a ddefnyddir ar gyfer llety lloches fod yn bersonau addas a phriodol; - Cyhoeddi safonau gwasanaeth ac amserau ymateb ar-lein er budd tryloywder ac atebolrwydd; - Dylai pob contractwr a rheolwr tai ymgymryd â hyfforddiant cydraddoldeb, diogelwch tân, diogelu a chydymffurfiaeth reoliadol gorfodol; - Ymrwymiad i weithio ar y cyd â Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill yng Nghymru yn ystod y cyfnod symud ac wedi hynny i sicrhau canlyniadau cadarnhaol i bobl sy'n chwilio am noddfa. 	a Ffyniant	Ffyniant i Bawb – Maes Blaenoriaeth – Tai
<p>Cynorthwyo tenantiaid sy'n geiswyr lloches i eirioli am welliannau i'w llety.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ariannu fforymau eiriolaeth yn y pedair ardal wasgaru bresennol yng Nghymru (Caerdydd, Abertawe, Casnewydd a Wrecsam) trwy'r Rhaglen Hawliau Lloches a ariennir gan Lywodraeth Cymru tan 2020 er mwyn sicrhau y gall ceiswyr lloches drafod problemau'n ymwneud â'u llety a phynciau eraill a ddewisir gan gyfranogwyr; - Gweithio gyda Phartneriaeth Ymfudo Strategol Cymru i sicrhau bod y cyfarfodydd 'cyrff anllywodraethol / COMPASS' rhwng y darparwr llety lloches, y trydydd sector a cheiswyr lloches, yn parhau o dan y contractau AIRE ac AASC newydd. 	Llywodraeth Cymru – Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant	FFiB Amc. 6 CCS Amc. 2 Ffyniant i Bawb – Maes Blaenoriaeth – Tai
<p>Cefnogi cyflogadwyedd ffoaduriaid.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p>	Llywodraeth Cymru – Is-adran	FFiB Amc. 1;9 CCS Amc. 1; 3

<ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau bod egwyddorion cydraddoldeb a thegwch yn ganolog i ddatblygiad ‘Cynllun Cyflenwi Cyflogadwyedd’ newydd Llywodraeth Cymru, a fydd yn cynnwys ystyried anghenion ffoaduriaid o ran cael gwaith a chadw swyddi; - Sicrhau bod cynlluniau cyflogaeth a ariennir gan Lywodraeth Cymru yn hyrwyddo eu gwasanaethau yn uniongyrchol i ffoaduriaid yn ystod 2018 a diwygio prosesau cipio data i nodi enghreifftiau cadarnhaol o'r modd y mae'r rhaglenni wedi gallu cynorthwyo'r rhai sy'n gymwys o fewn y gymuned hon yn rheolaidd; - Dechreuodd ymchwil ar gyflogadwyedd ffoaduriaid, a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru, ym mis Tachwedd 2017, a bydd yn edrych ar ddyheadau cyflogaeth ffoaduriaid a'r cymorth sydd ar gael iddynt mewn ardaloedd gwledig. Mae disgwyl adroddiad ac argymhellion erbyn diwedd 2018. - Sicrhau bod Fframwaith Credydau a Chymwysterau Cymru yn cael ei hyrwyddo i ffoaduriaid a cheiswyr lloches a darparwyr gwasanaethau yn ystod 2018 i gynorthwyo i gydnabod cymwysterau; - Ariannu Grŵp Meddygon Ceiswyr Lloches a Ffoaduriaid Cymru (WARD) trwy Ddeoniaeth Cymru i sicrhau bod meddygon sy'n ffoaduriaid yn cael eu cynorthwyo i fodloni cymwysterau proffesiynol i gefnogi'r GIG; - Gweithio gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau a rhanddeiliaid eraill i wella dealltwriaeth o sgiliau ffoaduriaid a gwella mynediad at waith; - Gweithio gyda Chlymblaid Ffoaduriaid Cymru a chyflogwyr i ystyried cyfleoedd i hyrwyddo cyfleoedd cyflogaeth. 	<p>Cyflogadwyedd a Chyllid yr UE</p> <p>Llywodraeth Cymru WEFO</p>	<p>Ffyniant i Bawb – Maes Blaenoriaeth – Sgiliau a Chyflogadwyedd</p>
<p>Gweithio gyda Busnes Cymru i gynorthwyo ffoaduriaid i sefydlu eu busnesau eu hunain.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darparu gweithdai wyneb yn wyneb a llinell gymorth Busnes Cymru i sicrhau bod gan ffoaduriaid fynediad at gyngor busnes, gwybodaeth a chysylltiadau â chyfleoedd buddsoddi, gan gynnwys trwy ddarparu gwasanaethau cyfieithu (os oes angen) drwy'r Gronfa Gyfranogi; • Ystyried anghenion penodol ffoaduriaid wrth ddatblygu'r Cynllun Entrepreneuriaeth newydd yn y Gymuned; • Annog ffoaduriaid sy'n entrepreneuriaid yn barod i weithredu fel mentoriaid ar gyfer 		<p>FfiB Amc. 1</p> <p>CCS Amc. 3; 7</p>

<p>ffoaduriaid sy'n cychwyn busnesau newydd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gweithio gyda Chlymblaid Ffoaduriaid Cymru i sicrhau bod gwasanaethau Busnes Cymru yn cael eu hyrwyddo'n effeithiol i ffoaduriaid; • Sicrhau bod menywod sy'n ffoaduriaid, yn arbennig, yn cael eu hannog i ystyried cyfleoedd entrepreneuriaeth. 		
<p>Hyrwyddo cynhwysiant ariannol i ffoaduriaid a cheiswyr lloches i osgoi amddifadedd, lleihau neu liniaru effeithiau tlogdi a gwella amodau byw ar gyfer y rhai sydd ar incwm isel.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitro effaith diwygiadau lles diweddar, gan gynnwys y cap ar fudd-daliadau ac ehangu gwasanaeth 'llawn' Credyd Cynhwysol yn ystod 2018 er mwyn nodi ffactorau sy'n rhwystr i ffoaduriaid; - Hyrwyddo proses newydd i alluogi ffoaduriaid newydd i gael mynediad at y Gronfa Cymorth Dewisol cyn derbyn rhifau Yswiriant Gwladol yn ystod 2018; - Codi ymwybyddiaeth o'r Strategaeth Cynhwysiant Ariannol a'r Cynllun Cyflenwi er mwyn sicrhau bod ffoaduriaid yn gallu elwa ar Undebau Credyd, y Gronfa Cymorth Dewisol, cyngor ar ddyledion ac arweiniad ariannol a gwasanaethau eraill yn ystod 2018; - Gweithio gyda Chlymblaid Ffoaduriaid Cymru i fapio'r gefnogaeth sydd ar gael ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches amddifad ac ystyried opsiynau i wella cefnogaeth, gan gynnwys trwy ystyried Cronfa Argyfwng bosibl a chydweithio gwell yn y sector yn ystod 2018. 	<p>Llywodraeth Cymru – Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p> <p>Is-adran Cymunedau</p>	<p>FfiB Amc. 5; 10</p> <p>CCS Amc. 2; 7</p>
<p>Hyrwyddo Llywodraeth Cymru fel lle i ffoaduriaid (yn amodol ar reolau cenedligrwydd) weithio. Mae amcan Cynllun Cydraddoldeb Strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2016-20 yn pennu'r nod i'r sefydliad o fod yn batrwm o amrywiaeth a chynhwysiant erbyn 2020.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gwella'r rhaglen allgymorth a lleoliadau bresennol i ehangu apêl Llywodraeth Cymru fel 	<p>Llywodraeth Cymru – Is-adran Gwasanaethau Arbenigol Adnoddau Dynol</p>	<p>FfiB Amc. 8</p> <p>CCS Amc. 3; 8</p>

<p>cyflogwr, gan ddangos tegwch, ymddygiad agored a thryloywder er mwyn rhoi cyfle i gymaint o bobl â phosibl wneud cais;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sicrhau bod y rhaglen allgymorth yn cynnwys ymgysylltu â'r holl nodweddion gwarchoddedig; mae hyn yn cynnwys sefydliadau sy'n cefnogi ffoaduriaid er mwyn sicrhau bod unigolion o fewn cymunedau ffoaduriaid (sy'n gymwys yn unol â rheolau Cenedligrwydd y Gwasanaeth Sifil) yn cael y cyfle i wneud cais am brofiad gwaith neu am leoliad/interniaeth, gan roi cyfle i weld sut beth yw gweithio yn y sefydliad. 		
<p>Cefnogi'r rhai sy'n goroesi trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol (VAWDASV)</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cynnal ymarfer cwmpasu yn ystod 2018 i ganfod beth yw'r anawsterau allweddol a wynebir gan geiswyr lloches a ffoaduriaid sydd wedi profi VAWDASV a'r camau y gallai Llywodraeth Cymru eu cymryd i sicrhau bod unigolion o'r fath yn cael cymorth priodol; - Datblygu model cynaliadwy ar gyfer darparu cyllid i wasanaethau VAWDASV arbenigol sy'n gweithio gyda cheiswyr lloches a ffoaduriaid i sicrhau cymorth dibynadwy; - Sicrhau bod anghenion ceiswyr lloches a ffoaduriaid yn cael eu hystyried o fewn fframwaith cyfathrebu cenedlaethol VAWDASV; - Ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl dduon a lleiafrifoedd ethnig sydd wedi goroesi VAWDASV, gan gynnwys ceiswyr lloches a ffoaduriaid, trwy ddatblygu Mekanweithiau Ymgysylltu Cenedlaethol ar gyfer Goroeswyr yn 2018/19; - Ystyri'r ymhellach a ddylid diwygio Fframwaith Hyfforddiant Cenedlaethol VAWDASV i gynnwys amgylchiadau ffoaduriaid a cheiswyr lloches; - Rhoi hyfforddiant 'Gofyn a Gweithredu' VAWDASV ar waith fesul cam i weithwyr proffesiynol rheng flaen. Mae'r hyfforddiant hwn yn cynnwys gwybodaeth am anawsterau a wynebir gan gymunedau phobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, gan gynnwys ffoaduriaid a cheiswyr lloches; - Darparu cyngor a chymorth trwy Linell Gymorth 24 awr, 365 diwrnod y flwyddyn Byw Heb Ofn, sy'n cynnwys cefnogaeth 'Llinell Iaith'. 		<p>FfiB Amc. 5; 10</p> <p>CCS Amc. 4</p>
<p>Gweithio tuag at atal ffoaduriaid neu geiswyr lloches rhag dod yn ddiodefwr</p>		<p>FfiB Amc. 5; 10</p>

<p>masnachu pobl neu gaethwasiaeth fodern</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau i ddarparu hyfforddiant ledled Cymru gyda'r nod o wella ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern, gan gynnwys y rhai sy'n gweithio gyda cheiswyr lloches a ffoaduriaid. - Targedu a chyflwyno hyfforddiant penodol i sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf Cymru. Gweithio gyda busnesau ledled Cymru i dynnu sylw at effaith caethwasiaeth yn y gadwyn gyflenwi cyflogaeth. 	<p>Is-adran Diogelwch Cymunedol Llywodraeth Cymru</p>	<p>CCS Amc. 4</p>
--	---	-------------------

Iach ac Egniol

Camau gweithredu	Sefydliad	Cyswllt Amcanion
<p>Sicrhau bod anghenion iechyd ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael eu hasesu a'r canlyniadau'n cael eu defnyddio wrth gynllunio gwasanaethau.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda byrddau iechyd er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n gallu diwallu anghenion gofal iechyd newydd-ddyfodiaid a gydol y broses loches yng Nghymru; - Monitro asesiadau cwblhau'r Bwrdd Iechyd Lleol o iechyd ffoadur a cheisiwr lloches a'r newidiadau arfaethedig i'r gwasanaeth. 	<p>Llywodraeth Cymru – Yr Is-adran Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed</p> <p>Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd Lleol</p>	<p>Amcan Ffyniant i Bawb (PFA Amc.) 5; 6</p> <p>Amcan y Cynllun Cydraddoldeb Strategol (SEP Amc.) 1</p> <p>Ffyniant i Bawb – Maes Blaenoriaeth – Tai</p>
<p>Sicrhau bod llai o rwystrau i ofal iechyd ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cynnal gofal iechyd am ddim i ffoaduriaid a cheiswyr lloches, gan gynnwys rhai sydd heb atebolrwydd i gronfeydd cyhoeddus; - Cyhoeddi canllawiau polisi i ymarferwyr gofal iechyd er mwyn cefnogi ymarferwyr i ddarparu gwasanaethau mwy hygyrch yn ystod 2018; - Sicrhau bod byrddau iechyd yn cynnig hyfforddiant yn datblygu ymwybyddiaeth ymysg staff a monitro'r nifer oedd sy'n derbyn yr hyfforddiant' - Gweithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod ceiswyr lloches mewn Llety Cychwynnol yn cael eu hannog i fynd i sesiynau sgrinio iechyd ac yn derbyn helpu wrth gofrestru gyda gwasanaethau gofal iechyd sylfaenl pan fyddant yn cael eu symud i lety arall. 	<p>Llywodraeth Cymru – Yr Is-adran Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p> <p>Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd Lleol</p> <p>Canolfan Cydraddoldeb a Hawliau Dynol y GIG</p>	<p>PFA Amc. 4; 5</p> <p>SEP Amc. 1; 6</p>
<p>Pennu dulliau o hyrwyddo rhannu arferion gorau er mwyn gwella canlyniadau iechyd</p>	<p>Llywodraeth Cymru –</p>	<p>PFA Amc. 4; 5</p>

<p>ffoaduriaid a cheiswyr lloches.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Byrddau Iechyd ac Iechyd Cyhoeddus Cymru er mwyn sicrhau mynediad i lu o ddeunyddiau hybu iechyd hygyrch erbyn 2019. - Gweithio gyda Byrddau Iechyd i sicrhau bod anghenion ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael eu hadolygu ac anghenion gwasanaethau yn cael eu diwallu'n effeithiol trwy adolygu canllawiau polisi gofal iechyd Llywodraeth Cymru erbyn Rhagfyr 2020. 	<p>Yr Is-adran Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed</p>	<p>SEP Amc. 1</p>
<p>Creu'r amodau i bob plentyn o'r cefndiroedd hyn gael dechrau iach mewn bywyd.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Byrddau Iechyd er mwyn sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn gallu cael brechiad ag agweddau eraill ar raglen Plant Iach Cymru erbyn mis Hydref 2018; - Ystyried amgylchiadau plant ffoaduriaid a cheiswyr lloches mewn perthynas â gwaith sy'n edrych ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod; - Gweithio gyda byrddau iechyd a phartneriaid eraill er mwyn sicrhau bod Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed yn gallu diwallu anghenion pobl ifanc ffoaduriaid a cheiswyr lloches; 	<p>Llywodraeth Cymru – Yr Is-adran Cyflyrau Iechyd Difrifol</p> <p>Yr Is-adran Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p> <p>Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd Lleol</p>	<p>PFA Amc. 4; 5; 7</p>
<p>Lleihau nifer achosion o gyflyrau iechyd meddwl sydd gan ffoaduriaid a cheiswyr lloches a chefnogi diagnosis a thriniaeth fwy effeithiol.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Chynghrair Ffoaduriaid Cymru a phartneriaid eraill er mwyn datblygu, gwirfoddoli a mentora cynlluniau sy'n mynd i'r afael ag achosion o unigrwydd ac iselder ymhlith rhai sy'n byw mewn llefy gwasgaredig; 	<p>Llywodraeth Cymru – Yr Is-adran Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a</p>	<p>PFA Amc. 4; 5</p> <p>Prosperity for All – Priority Area – Mental Health</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda byrddau iechyd a phartneriaid eraill er mwyn sicrhau bod gwasanaethau iechyd yn gallu diwallu anghenion ffoaduriaid a cheiswyr lloches mewn ffordd amserol ac effeithiol try adolygu'r Llwybr Gofal Iechyd Meddwl a chanllawiau cysylltiedig erbyn Rhagfyr 2020. 	Ffyniant	
<p>Helpu ffoaduriaid a cheiswyr lloches i gymryd rhan mewn chwaraeon a gweithgareddau corfforol</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda phrosiect cynnwys pobl dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig Chwaraeon Cymru er mwyn sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cymryd rhan. 		PFA Amc. 5

Uchelgais a Dysgu

Camau gweithredu	Sefydliad	Cysylltiad ag Amcanion
<p>Sicrhau bod gwasanaeth cwnsela yn yr ysgol ar gael i blant ffoaduriaid a cheiswyr lloches.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diweddarau'r Pecyn Cymorth Gweithredu Cwnsela mewn Ysgolion er mwyn mynd i'r afael ag anghenion penodol plant/pobl ifanc ffoaduriaid/ceiswyr lloches erbyn Gwanwyn 2019; - Sefydlu gweithgor i wella cofnodion data cwnsela mewn ysgolion, gan gynnwys ystyried plant o gefndiroedd ffoaduriaid neu geiswyr lloches. 	<p>Llywodraeth Cymru - Yr Is-adran Cymorth i Ddysgwyr</p>	<p>PFA Amc. 5; 7</p> <p>SEP Amc. 4</p>
<p>Helpu a herio Awdurdodau Lleol a chonsortia addysg rhanbarthol ar y camau gweithredu maen nhw'n eu cymryd yn uniongyrchol, a thrwy gymorth i ysgolion, er mwyn gwella canlyniadau addysg holl ddysgwyr.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Defnyddio ein dulliau cyfredol, gan gynnwys ein rhaglen adolygu a herio a'n cysylltiadau â Chymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru (ADEW) a'r consortia addysg rhanbarthol; - Gweithio gydag ADEW er mwyn sicrhau bod rhannu 'Arferion Da' wedi'i gynnwys fel eitem ar yr agenda yn nhrefodaethau'r Fforwm Cyflawni Awdurdodau Lleol ar Leiafrifoedd Ethnig o 2018 ymlaen. 	<p>Llywodraeth Cymru - Yr Is-adran Cynllunio Busnes a Llywodraethiant Addysg</p> <p>ADEW</p>	<p>PFA Amc. 7; 9</p> <p>SEP Amc. 3</p>
<p>Archwilio sut i ddenu rhagor o deuluoedd ffoaduriaid a cheiswyr lloches i elwa ar hawliau addysg gynnar y Cyfnod Sylfaen.</p>	<p>Llywodraeth Cymru - Cwricwlwm,</p>	<p>PFA Amc. 7</p> <p>SEP Amc. 7</p>

<p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Annog rhagor o deuluoedd ffoaduriaid a cheiswyr lloches i ddefnyddio hawliad addysg gynnar y Cyfnod Sylfaen - Archwilio ffyrdd o hyrwyddo'r Cynnig Gofal Plant ymhlith teuluoedd o ffoaduriaid cymwys sy'n gweithio. 	<p>Asesu, Addysgeg</p> <p>Awdurdodau lleol a'u consortia rhanbarthol</p>	
<p>Helpu teuluoedd ffoaduriaid a cheiswyr lloches i gymryd rhan yng nghynlluniau Dechrau'n Deg er mwyn rhoi'r dechrau gorau posib i blant</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda sefydliadau sy'n ymgysylltu â'r teuluoedd hyn er mwyn sicrhau bod modd darparu cymorth mewn ardaloedd Dechrau'n Deg cymwys ac mewn ffyrdd diwylliannol addas; - Sicrhau bod awdurdodau lleol yn gwybod y gallant ddefnyddio cyllid allgymorth Dechrau'n Deg i dargedu plant o gymunedau diddordeb penodol yn eu hardaloedd nhw, hyd yn oed os ydyn nhw y tu allan i ardaloedd Dechrau'n Deg; 	<p>Llywodraeth Cymru - Rhoi'r cwricwlwm ar waith</p>	<p>PFA Amc. 7</p> <p>SEP Amc. 7</p>
<p>Hyrwyddo Sgiliau Hanfodol i ffoaduriaid a cheiswyr lloches er mwyn gwella eu rhagolygon gwaith, cydlyniant cymdeithasol a lefelau cyrhaeddiad ysgolion i blant (Sgiliau Hanfodol, Saesneg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill a Llythrennedd Digidol yw'r blaenoriaethau allweddol ar gyfer darparu addysg i oedolion yng Nghymru o hyd).</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diweddarau'r polisi Saesneg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill (ESOL) i Gymru yn ystod 2018; - Gweithio gyda Choleg Caerdydd a'r Fro ac Addysg Oedolion Cymru er mwyn datblygu Canolfan Ganolog Asesu ESOL Rhanbarthol (ESOL) er mwyn darparu proses brysbennu integredig ar gyfer dysgwyr sydd angen dosbarthiadau ESOL; - Dadansoddi effeithiolrwydd model REACH gyda'r bwriad o ystyried ei gyflwyno i 	<p>Llywodraeth Cymru - Yr Is-adran Addysg Bellach a Phrentisiaethau</p> <p>Yr Is-adran Cymunedau</p>	<p>PFA Amc. 7; 9; 10</p> <p>SEP Amc. 3</p>

<p>ardaloedd gwasgaru eraill; Mae Addysg Oedolion Cymru yn cydweithio â Choleg Caerdydd a'r Fro a nifer o ddarparwyr ESOL llai a grwpiau elusennol fel Cyngor Ffoaduriaid Cymru ac All Communities Engaged yn Nhrebiwt, er mwyn datblygu darpariaeth ESOL hyblyg ('roll on, roll off') fel rhan o brosiect REACH i leihau'n sylweddol y galw am lefydd ar gyrsiau ESOL ar hyn o bryd;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Cymunedau Digidol Cymru yn ystod 2018 er mwyn darparu cymorth i sefydliadau sy'n gallu helpu pobl wedi'u heithrio'n ddigidol i wella eu bywydau trwy feithrin eu sgiliau digidol sylfaenol. 		
<p>Sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn ymwybodol o, ac yn gallu cael gafael ar wasanaethau cymorth gan raglen Teuluoedd yn Gyntaf.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau bod awdurdodau lleol yn gweithredu'r Canllawiau Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf diwygiedig sy'n gofyn iddynt ystyried anghenion teuluoedd ffoaduriaid a cheiswyr lloches wrth gynllunio a chyflenwi gwasanaethau - Hefyd, mae canllawiau yn mynnu bod awdurdodau lleol yn meithrin cysylltiadau â sefydliadau sy'n gweithio gyda ffoaduriaid a cheiswyr lloches er mwyn sicrhau eu bod nhw'n ymwybodol o'r rhaglen a'r cymorth y gall ei darparu. 	<p>Llywodraeth Cymru - Yr Is-adran Plant a Theuluoedd</p> <p>Awdurdodau lleol</p>	<p>PFA Amc. 5; 7</p> <p>SEP Amc. 7</p>
<p>Hyrwyddo ymwybyddiaeth o gyfleoedd prentisiaeth ymhlith ffoaduriaid er mwyn helpu i gynyddu cyfleoedd gwaith a dysgu.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda'r hyrwyddwr cydraddoldeb, dan arweiniad Ffederasiwn Hyfforddiant Cenedlaethol Cymru, er mwyn gwella mynediad i brentisiaethau; - Meithrin dealltwriaeth well ar draws rhwydwaith darparwyr dysgu yn y gweithle o'r rhwystrau sy'n wynebu ffoaduriaid trwy gyfarfodydd Grŵp Amrywiaeth a Chydraddoldeb Hyrwyddwr Cydraddoldeb NTFW a chreu cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth; 	<p>Llywodraeth Cymru - Yr Is-adran Addysg Bellach a Phrentisiaethau</p>	<p>PFA Amc. 1; 9</p> <p>SEP Amc. 3</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Codi ymwybyddiaeth grwpiau ffoaduriaid o'r rhaglen Brentisiaeth trwy ymgysylltu â Chynghrair Ffoaduriaid Cymru. 		
<p>Mynd i'r afael ag achos o fwlio mewn ysgolion yn erbyn plant ffoaduriaid a cheiswyr lloches</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cyhoeddi canllawiau gwrth-fwlio diwygiedig <i>Parchu Eraill</i> yn 2018, sy'n cefnogi anghenion ffoaduriaid a cheiswyr lloches; - Gweithio gydag ymarferwyr addysg, awdurdodau perthnasol, plant a phobl ifanc er mwyn sicrhau bod y canllawiau diwygiedig yn cael yr effaith mwyaf posib. 	<p>Llywodraeth Cymru Cymorth i Ddysgwyr</p>	<p>PFA Amc. 5 SEP Amc. 4</p>
<p>Cynyddu'r cyfleoedd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches gael mynediad i addysg bellach ac uwch</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau bod sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch yn darparu cyngor, gwybodaeth ac arweiniad er mwyn cefnogi'r broses ymgeisio a'r cymorth ariannol sydd ar gael - Archwilio'r newidiadau posib i'r Lwfans Cynnal Addysg a'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn fel bod ceiswyr lloches yn gymwys o dymor Medi 2019 ymlaen; - Sicrhau bod ffoaduriaid yn gymwys i gael cymorth i fyfyrwyr trwy Cyllid Myfyrwyr Cymru; - Gweithio gyda Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru, Prifysgolion a'u partneriaid i archwilio a chyhoeddi ymarfer ar gefnogi ffoaduriaid a cheiswyr lloches ; - Gweithio gyda thimau 'Ehangu Mynediad' addysg uwch er mwyn nodi'r cyfleoedd i ymgysylltu â ffoaduriaid a cheiswyr lloches a lleihau rhwystrau i fyd addysg. 		<p>PFA Amc. 7; 8; 9 SEP Amc. 1; 3</p>
<p>Cefnogi plant ffoaduriaid a cheiswyr lloches sydd ar eu pen eu hunain, i sicrhau eu bod nhw'n gallu cael y cyngor a'r gwasanaeth eirioli sydd eu hangen arnynt.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p>	<p>Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Y</p>	<p>PFA Amc. 5; 7; 10 SEP Amc. 1; 2</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Ystyried opsiynau i ddatblygu gwasanaeth 'Gwarcheidwad' er mwyn helpu plant ffoaduriaid a cheiswyr lloches sydd ar eu pen eu hunain, i lywio eu ffordd drwy'r system loches, gan adeiladu ar gymorth eiriolaeth cyfredol dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a'r gwasanaeth Eiriolwyr Masnachu Plant Annibynnol; - Ariannu elusen Tros Gynnal Plant, trwy'r Rhaglen Hawliau Lloches, er mwyn rhoi cymorth eirioli i blant a phobl ifanc sy'n ceisio lloches - Gweithio gyda phartneriaid y Trydydd Sector i gasglu barn plant ffoaduriaid a cheiswyr lloches, er mwyn helpu i lywio gwaith y dyfodol; 	<p>Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol ac Integreiddio</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	
<p>Helpu awdurdodau lleol i sicrhau bod modd gofalu'n ddigonol am blant ffoaduriaid a cheiswyr lloches sydd ar eu pen eu hunain.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darparu cyllid er mwyn i weithwyr cymdeithasol gael hyfforddiant priodol ar y broses asesu oed; - Adolygu ac ailgyhoeddi'r Pecyn Cymorth Asesu Oed er mwyn sicrhau ei fod yn addas i'r diben; - Darparu cyllid er mwyn hyfforddi gofaluwr maeth a gweithwyr cymdeithasol mewn amryw o sgiliau a gwybodaeth er mwyn gwella eu gallu i gyflawni dros blant ffoaduriaid a lleiafrifoedd ethnig; - Darparu cyllid er mwyn datblygu cyfres o adnoddau gwybodaeth penodol i Gymru ar gyfer ymarferwyr sy'n gweithio gyda phlant ffoaduriaid a cheiswyr lloches ac ar gyfer y plant eu hunain; - Gweithio gyda holl benaethiaid Gwasanaethau Plant yng Nghymru a'r Grŵp Llywio Strategol Fframwaith Maethu Cenedlaethol er mwyn archwilio ffyrdd o ddatblygu gofaluwr maeth o gefndiroedd lloches; 	<p>Llywodraeth Cymru – Yr Is-adran Galluogi Pobl</p> <p>Grŵp Llywio Strategol y Fframwaith Maethu Cenedlaethol</p> <p>Holl Benaethiaid Gwasanaethau Plant Cymru</p>	<p>PFA Amc. 5; 7</p> <p>SEP Amc. 1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Monitro ac adrodd ar beryglon masnachu plant ceiswyr lloches sy'n derbyn gofal; - Gweithio gyda Partneriaeth Ymfudo Strategol Cymru er mwyn adolygu ac ailgyhoeddi Canllawiau Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Diogelu a Hyrwyddo Lles Plant ar eu Pen eu Hunain sy'n Ceisio Lloches. 		
<p>Cefnogi awdurdodau lleol i sicrhau bod eu staff a'u partneriaid yn gallu diogelu plant ac oedolion sy'n ffoaduriaid ac yn ceisio lloches</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches wedi'u cynnwys fel eitem sefydlog ar gyfer cyfarfodydd y Grŵp Diogelu Trawslywodraeth - Sicrhau bod yr adolygiad cyfredol a'r gwaith o ddatblygu Gweithdrefnau Diogelu Cenedlaethol yn ystyried anghenion penodol plant ar eu pennau eu hunain sy'n ceisio lloches, gan gynnwys yn achos plant sy'n mynd ar goll ac achosion o gam-fanteisio'n rhywiol ar blant; - Sicrhau bod y Gweithdrefnau Diogelu Cenedlaethol diweddaraf yn ymwybodol o ac yn sensitif i wahaniaethau diwylliannol ffoaduriaid a cheiswyr lloches wrth ymdrin â materion amddiffyn plant. 	<p>Yr Is-adran Gwasanaethau Cymdeithasol ac Integreiddio</p>	

Unedig a chysylltiedig

Camau gweithredu	Sefydliad	Cysylltiad ag Amcanion
<p>Darparu cymorth cydlynus ar ehangu ardaloedd gwasgaru ac ailsefydlu ffoaduriaid.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau i ariannu gwaith Cydgysylltwyr Cydlyniant Cymunedol; - Helpu i weithredu cynlluniau effeithiol ar ailsefydlu ffoaduriaid yng Nghymru; - Monitro tensiynau cymunedol wrth gynnig ardaloedd gwasgaru newydd 	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>-</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	<p>Amcan Ffyniant i Bawb (PFA Amc.) 10</p> <p>Amcan y Cynllun Cydraddoldeb Strategol (SEP Amc.) 6</p>
<p>Bydd ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael cymorth i riportio achos o drosedd casineb</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ariannu Gwasanaeth Cymorth Trosedd Casineb a Rhaglen Hawliau Ceiswyr Lloches Cymru gyfan tan fis Mawrth 2020 er mwyn codi ymwybyddiaeth o drosedd casineb ymhlith ffoaduriaid a cheiswyr lloches a hybu mwy o gofnodi; - Annog cyfleoedd i Swyddog Cymorth Cymunedol / Swyddogion Cyswllt yr Heddlu i ymgysylltu â ffoaduriaid a cheiswyr lloches er mwyn gwrthbrofi syniadau negyddol am yr heddlu a all godi yn sgil y ffordd y cawsant eu trin yn eu mamwlad, a meithrin cysylltiadau cadarnhaol. 	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>-</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	<p>PFA Amc. 5; 10</p> <p>SEP Amc. 4; 6</p>
<p>Meithrin perthynas dda rhwng ffoaduriaid a cheiswyr lloches a'r gymdeithas ehangach.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau i ddatblygu a gweithredu cynllun cyfathrebu er mwyn hybu cydraddoldeb ac amrywiaeth yn ystod 2018-2020; 	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>-</p> <p>Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p> <p>Partneriaid y</p>	<p>PFA Amc. 10</p> <p>SEP Amc. 6</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda'r cyfryngau i hyrwyddo adroddiadau mwy cytbwys am ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn ystod 2018-2020; - Sicrhau bod y Rhaglen Hawliau Lloches yn hyfforddi aelodau'r gymuned i fod yn 'Siaradwyr Noddfa' yn ystod 2018-2020; - Sicrhau bydd y Rhaglen Hawliau Lloches yn datblygu gweithgareddau a chyfathrebu rhwng ffoaduriaid a cheiswyr lloches a'r gymuned ehangach rhwng 2018 a 2020; - Hyrwyddo cyfraniad bob rhan o gymdeithas yn ystod Wythnos Ffoaduriaid bob blwyddyn; - Helpu i ddatblygu Nawdd Cymunedol, a mentrau grymuso eraill dan law'r gymuned, er mwyn croesawu, cefnogi ac integreiddio ffoaduriaid; - Gweithio gyda Chyngor Celfyddydau Cymru i hyrwyddo prosiectau sy'n meithrin cysylltiadau da rhwng ffoaduriaid a cheiswyr lloches a'r gymdeithas ehangach. 	<p>Rhaglen Hawliau Lloches</p> <p>Cyngor y Celfyddydau</p>	
<p>Sicrhau'r ddarpariaeth o wasanaethau cyngori, gwybodaeth ac eiriolaeth hygyrch, o'r radd flaenaf, er mwyn helpu ffoaduriaid a cheiswyr lloches i ddefnyddio eu hawliau a gwneud dewisiadau hyddysg.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau i ariannu'r Rhaglen Hawliau Lloches, trwy gyllid rhaglen Amrywiaeth a Chydraddoldeb Llywodraeth Cymru, er mwyn darparu cyngor ac eiriolaeth i ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Mae'n cynnwys cyngor ac eiriolaeth cyffredinol, cyngor cyfreithiol, cefnogaeth i rai sydd wedi goroesi achos o drais neu fasnachu, a chymorth arbenigol i blant; - Hyrwyddo ymwybyddiaeth o hawliau ffoaduriaid a cheiswyr lloches, gan gynnwys gwybodaeth am Hawliau Dynol, Hawliau Plant a'r cynllun cyflawni hwn. Bydd gwybodaeth am hawliau yn cael ei rhannu i ffoaduriaid a cheiswyr lloches drwy 7 sefydliad partner y Rhaglen Hawliau Lloches rhwng 2017 a 2020; - Adolygu a diweddarau 'Croeso i Gymru' trwy wasanaeth ar-lein newydd er mwyn sicrhau ei fod yn diwallu anghenion holl ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Byddwn hefyd yn gweithio gyda Llywodraeth y DU er mwyn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei darparu i bobl sy'n chwilio am noddfa cyn gynted â phosib; - Sicrhau bod gwybodaeth sy'n cael ei darparu i ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn 	<p>Llywodraeth Cymru</p> <p>- Yr Is-adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	<p>PFA Amc. 5; 10</p> <p>SEP Amc. 1; 2; 6</p>

<p>esbonio'r hawliau i gwyno, ac yn rhoi sicrwydd i unigolion na fydd cwynion yn effeithio'n negyddol ar hawliau lloches neu statws ymfudo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ceisio nodi bylchau mewn cyngor a chymorth eiriolaeth (gan gynnwys cyngor cyfreithiol) ledled Cymru a gweithio gyda phartneriaid i geisio canfod atebion i'r bylchau hyn. 		
<p>Cefnogi mentrau gwirfoddoli a mentora, yn enwedig ar gyfer ceiswyr lloches heb yr hawl i weithio.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Cyngorau Gwirfoddol Sirol a phartneriaid eraill er mwyn nodi a hyrwyddo cyfleoedd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches gael cyfleoedd i wirfoddoli er mwyn goresgyn unigrwydd, cefnogi integreiddio mwy effeithiol a chaffael iaith anffurfiol; - Cefnogi cyfleoedd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches rannu eu hiaith a'u diwylliant gyda'u cymunedau lleol; - Annog mwy o ddefnydd o fentoriaid ffoaduriaid fel arbenigwyr o brofiad er mwyn gwella'r broses o integreiddio ceiswyr lloches a ffoaduriaid newydd. 		<p>PFA Amc. 1; 8; 10</p> <p>SEP Amc. 1</p>
<p>Darparu cydgysylltiad ac arweiniad mewn perthynas ag adsefydlu ac integreiddio ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau â'r Tasglu a'r Bwrdd Gweithrediadau gyda chylch gwaith ehangach o ystyried anghenion holl ffoaduriaid a cheiswyr lloches, ynghyd ag ymroi i recriwtio cynrychiolwyr cymunedol o'r grwpiau hyn - Cysylltu'n agos â Llywodraeth y Dub ar fater polisi neilltuedig, fel llety a gwasgaru ceiswyr lloches neu newidiadau i'r polisi ymfudo, er mwyn sicrhau ein bod yn deall anghenion pobl sy'n ceisio lloches yng Nghymru ac anghenion awdurdodau cyhoeddus Cymru yn iawn; - Gweithio tuag at y nod o droi Cymru'n 'Genedl Noddfa' mewn cydweithrediad â 		<p>PFA Amc. 12</p> <p>SEP Amc. 1; 6</p>

<p>Chynghrair Ffoaduriaid Cymru;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Llywodraeth y DU a phartneriaid eraill er mwyn nodi ffyrdd o wella'r broses o gasglu a dadansoddi data sy'n ymwneud ag anghenion a chanlyniadau ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru; - Parhau i ymgysylltu'n helaeth â'r holl randdeiliaid allweddol sy'n gysylltiedig ag ailsefydlu ac integreiddio ffoaduriaid a cheiswyr lloches gan gynnwys ymrwymiad i ymgynghori â phobl sy'n ceisio lloches trwy 'Fforymau Eirioli', 'Grwpiau Cyfranogi Cenedlaethol' ac ymgynghoriadau wedi'u teilwra; - Parhau i hyrwyddo'r gwerthoedd Cymreig o groesawu'r rhai sy'n ffoi rhag trais, erledigaeth neu ryfel; - Sefydlu grŵp tystiolaeth gyda rhanddeiliaid allweddol er mwyn datblygu setiau data gwell i ddeall canlyniadau'r hyn a brofwyd gan randdeiliaid a cheiswyr lloches ac asesu ymdrechion parhaus i leihau anghydraddoldebau. 		
<p>Hybu dealltwriaeth o dreftadaeth a diwylliant Cymru i ffoaduriaid a cheiswyr lloches</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parhau â'r cynllun mynediad am ddim i Amgueddfa Cymru a hyrwyddo hyn ymhlith ffoaduriaid a cheiswyr lloches; - Archwilio cyfleoedd gyda Cadw i hyrwyddo treftadaeth y genedl i ffoaduriaid a cheiswyr lloches; - Hyrwyddo cyfraniad ffoaduriaid a cheiswyr lloches at raglen Cyfuno: creu cyfleoedd trwy ddiwylliant, tan 2020; - Sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael eu cynnwys mewn cyfleoedd i ddysgu Cymraeg; - Cynnwys adran ar ddiwylliant Cymru yn fersiwn ddiweddaraf o becyn gwybodaeth 'Croeso i Gymru'; - Sicrhau bod cleientiaid 'Portffolio'r Celfyddydau' Cyngor Celfyddydau Cymru yn cynnwys cyfeiriad at ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn eu cynlluniau cydraddoldeb ac yna monitro effaith hyn. 	<p>Llywodraeth Cymru Yr Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd.</p> <p>Cyngor y Celfyddydau</p>	<p>PFA Amc. 10; 12</p> <p>SEP Amc. 2</p>

<p>Ymroi i ddarparu mynediad cyfartal i'r rhyngrwyd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithio gyda Llywodraeth y DU i ofyn am wasanaethau'r rhyngrwyd mewn llety cychwynnol a llety gwasgaredig, lle bo modd; - Sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn ymwybodol o'r ffaith fod gwasanaethau'r rhyngrwyd ar gael mewn adeiladau cyhoeddus, fel llyfrgelloedd; - Sicrhau bod gwasanaeth newydd 'Croeso i Gymru' yn cynnwys cyfieithiad wedi'i fewnblannu er mwyn cynyddu hygyrchedd . 	<p>Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru/Awdurdodau lleol</p> <p>Llywodraeth Cymru – Yr Is- adran Cydraddoldeb a Ffyniant</p>	<p>PFA Amc. 11</p> <p>SEP Amc. 2</p>
--	---	--------------------------------------

ATODIAD A

Ffurflen Ymateb

i'r

Ymgynghoriad

Eich enw:

Sefydliad (os yw'n berthnasol):

E-bost/Rhif ffôn:

Eich cyfeiriad:

C1	Ydych chi'n cytuno â chymau gweithredu 'Cenedl Noddfa – Cynllun Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches' Llywodraeth Cymru'? Rhowch resymau am eich ateb yn y blwch sylwadau pellach.	X
	Cytuno	
	Cytuno ar y cyfan	
	Anghytuno	
Sylwadau pellach		

C2	Ydych chi'n cytuno â'r camau blaenoriaeth a nodwyd yn rhagair y Gweinidog? Rhowch resymau am eich ateb yn y blwch sylwadau pellach.	X
	Cytuno	
	Cytuno ar y cyfan	
	Anghytuno	
Sylwadau pellach		

--

C3	Hoffem sicrhau bod sefydliadau a chymunedau eraill ledled Cymru yn cymryd camau i gefnogi'r syniad o Gymru fel 'Cenedl Noddfa'. Beth yw'r ffordd orau o weithio gydag eraill i gyflawni hyn? Rhowch resymau am eich ateb yn y blwch sylwadau pellach.	X
Gofyn am gamau gweithredu gan eraill i'w cynnwys yn y cynllun hwn		
Annog eraill i greu eu cynllun 'Cenedl Noddfa' eu hunain		
Anghytuno â'r dull hwn		
Sylwadau pellach		

C4	Ein nod yw cynnig cyfle i bawb gyflawni o'u gorau a mwynhau bywydau iach, ffyniannus a bodlon, a'u galluogi i gymryd rhan lawn yn eu cymunedau a chyfrannu at lwyddiant economaidd Cymru at y dyfodol. Sut allwn ni gyflawni hyn yn well i ffoaduriaid a cheiswyr lloches?

C5	<p>Hoffem weld pawb yn byw mewn cartref sy'n diwallu eu hanghenion ac sy'n cefnogi bywyd llwyddiannus a ffyniannus. Sut allwn ni gyflawni hyn yn well i ffoaduriaid a cheiswyr lloches?</p>
C6	<p>Hoffem i sector gofal cymdeithasol Cymru helpu pobl i fyw bywydau annibynnol. Sut allwn ni gyflawni hyn yn well i ffoaduriaid a cheiswyr lloches?</p>
C7	<p>Hoffem sicrhau nad yw problemau iechyd meddwl yn rhwystr i gyrraedd eu potensial mewn bywyd. Sut allwn ni gyflawni hyn yn well i ffoaduriaid a cheiswyr lloches?</p>
C8	<p>Dylai pawb gael y sgiliau gofynnol i gael swydd, a chyfle i feithrin sgiliau newydd trwy eu hoes gwaith. Sut allwn ni gyflawni hyn yn well i ffoaduriaid a cheiswyr lloches? <i>(Noder: Fel arfer, mae ceiswyr lloches wedi'u gwahardd rhag cael gwaith oherwydd cyfyngiadau Llywodraeth y DU)</i></p>

C9	Allwch chi nodi unrhyw effeithiau ychwanegol y ddogfen hon (cadarnhaol neu niweidiol) ar asesiadau effaith y Gymraeg, Cydraddoldeb a Hawliau Plant sy'n cyd-fynd â'r holiadur hwn. Eglurwch eich safbwynt ac unrhyw awgrymiadau ar sut y gellir addasu'r ddogfen fel bod modd cynyddu'r effeithiau cadarnhaol a lleihau'r rhai negyddol?
-----------	---

Sylwadau pellach

C10	Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw sylwadau ar unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi mynd i'r afael â hwy yn benodol, byddwch cystal â'u nodi yma:.
------------	--

Sylwadau pellach

Mae'n bosibl y bydd ymatebion i ymgynghoriadau yn cael eu cyhoeddi, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb gael ei gadw'n gyfrinachol, ticiwch y blwch: